

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2011/2010
Karar No : 2018/69

Tarih : 25.06.2018
Sayı : 4767
SDP : 640

Davacı : Opet Petrolcülük A.Ş.
Vekili : Av. Nedim SORAN
Bestekâr Sokak, No:61-A/3 Kavaklıdere / ANKARA

Davalı : Rekabet Kurumu
Üniversiteler Mah. 1597. Cad. No:9 Bilkent / ANKARA

Vekili : Av. Nagehan ÖZSEYHAN - Aynı adreste

Davanın Özeti : Rekabet Kurulu'nun 03.02.2011 tarih ve 11-07/133-42 sayılı kararının; kâğıt üzerinde kurulan bayilik anlaşmasının uygulanmadan sona ermesine rağmen dikkate alındığı, Yayla Petrol Ltd. Şti.'nin fiilen işletmecilik yapmadığı, otomasyon sistemini denemek için tedarik edilen akaryakıtın iade edildiği, iadeye ilişkin faturalar sunulmasına rağmen dikkate alınmadığı, şirketin ortaklarıyla imzalanan protokolün şirketin sahip olduğu taşınmaza etkisinin olmayacağı ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hâkimi Ahmet ASYA'nın Düşüncesi : Davanın reddine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Abdullah ARTUNÇ'un Düşüncesi : Davacı Opet Petrolcülük A.Ş. ile Mavi Beyaz Akaryakıt İnş. Petrol Paz. San. ve Tic. A.Ş. arasında imzalanan bayilik sözleşmesinin 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde düzenlenen istisna hükmünden yararlandığına karar verilmesi, bunun mümkün olmaması hâlinde Mavi Beyaz A.Ş. ile aralarındaki dikey ilişkinin daha önce üzerinde akaryakıt satış faaliyeti gerçekleştirilmeyen arsa üzerinde maliyeti Opet Petrolcülük A.Ş. tarafından karşılanarak kurulan istasyonla ilgili olması nedeniyle, Mavi Beyaz A.Ş. ile aralarındaki dikey ilişkiye 10 süreyle muafiyet verilmesi istemiyle yapılan başvurunun reddine dair 03.02.2011 tarih ve 11-07/133-42 sayılı Rekabet Kurulu kararının iptali istenilmektedir.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesindeki düzenleme ile bir mal ve hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri yasaklanmıştır.

4054 sayılı Kanun'un "Muafiyet" başlıklı 5. maddesinde ise, maddede sayılan şartların tamamının gerçekleşmesi durumunda, teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verilebileceği; muafiyet belirli bir süre için verilebileceği gibi, muafiyetin verilmesinin belirli

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2011/2010
Karar No : 2018/69

şartların ve/veya belirli yükümlülüklerin yerine getirilmesine bağlanabileceği; Kurul'un, şartların gerçekleşmesi hâlinde, belirli konulardaki anlaşma türlerine bir grup olarak muafiyet tanımını sağlayan ve bunların şartlarını gösteren tebliğler çıkarabileceği hükmü getirilmiştir.

Anılan maddenin (a) bendinde de, "...Alıcının anlaşmaya dayalı faaliyetlerini sürdürürken kullanacağı tesisin mülkiyeti arazi ile birlikte veya alıcı ile bağlantısı olmayan üçüncü kişilerden sağlanan bir üst hakkı çerçevesinde sağlayıcıya ait ise yahut alıcı bu faaliyetini sağlayıcının alıcı ile bağlantısı olmayan üçüncü kişilerden elde ettiği bir aynı veya şahsi kullanım hakkının konusu olan bir tesiste sürdüreceyse alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü söz konusu tesisin alıcı tarafından kullanıldığı süreye bağlanabilir; şu kadar ki rekabet etmeme yükümlülüğü, bu sürenin beş yılı aşan kısmı bakımından sadece alıcının söz konusu tesiste yürüteceği faaliyeti kapsar" hükmü yer almıştır.

Rekabet Kurulu'nca, Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulmanın koşullarını belirlemek amacıyla çıkarılan, 2003/3 ve 2007/2 sayılı Rekabet Kurulu Tebliği ile Değişik 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (Tebliğ) ile üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar -dikey anlaşmalar- bu Tebliğ'de belirtilen koşulları taşıması kaydıyla, Kanun'un 4. maddesindeki yasaklamadan Kanun'un 5. maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak grup olarak muaf tutulmuştur.

"Rekabet Etmeme Yükümlülüğü" ise alıcının (bayinin) anlaşma konusu mal veya hizmetlerle rekabet eden mal veya hizmetleri üretmesini, satın almasını, satmasını ya da yeniden satmasını engelleyen doğrudan veya dolaylı her türlü yükümlülük olarak tanımlanmıştır.

Bu mevzuat hükümlerinin incelenmesinden; alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü süresinin beş yılı aşması hâlinde, ilgili sözleşmeye grup muafiyetinin uygulanmayacağı, sözleşmenin Kanun'un 4. maddesine aykırı hâle geleceği, öte yandan Kanun'un 5. maddesinin ikinci fıkrasındaki "muafiyet" belirli bir süre için verilebileceği gibi, muafiyetin verilmesi belirli şartların ve/veya belirli yükümlülüklerin yerine getirilmesine bağlanabileceği" hükmünden hareketle de belli koşulların bulunması hâlinde belli yükümlülükler getirilerek beş yıllık süreyi aşan dikey anlaşmaların grup muafiyetinden yararlanabileceği görülmüştür.

14.07.2002 gün ve 24815 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 2002/2 sayılı "Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğine 2003/3 sayılı Tebliğ ile eklenen Geçici Maddede, bu Tebliğ'in yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış olan anlaşmaların 2002/2 sayılı Tebliğ'de öngörülen grup muafiyetinden yararlanabilmesi için bu Tebliğ'in yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içerisinde 1. madde ile getirilen değişikliğe uygunluğunun sağlanması gerekeceği, bu süre içinde anlaşmalara 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde öngörülen yasaklamaların uygulanmayacağı belirtilmiştir.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2011/2010
Karar No : 2018/69

Görüldüğü üzere 2003/3 sayılı Tebliğ ile bu Tebliğ'in yürürlüğe girdiği 18.09.2003 tarih itibarıyla bu tarihten önce dağıtıcılar ve bayiler arasında kurulan sözleşmelere yönelik olarak bu sözleşmelerin süresinin Tebliğ'e uygun hâle getirilmesi amacıyla iki yıllık geçiş sürecinin getirildiği, bu sürecin 18.09.2003 tarihinde başladığı ve 18.09.2005 tarihinde sona erdiği, Kurul tarafından geçiş sürecini irdeleyen kararlarında da 18.09.2003 tarihinden önce kurulan bayilik dağıtıcılık ilişkisinin en son 18.09.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ hükümlerinden yararlanacağı, bu tarihten sonra ise gerekli değişikliklerin yapılmaması durumunda 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca işlem tesis edileceği açıktır.

Bu kararlarda, bayi ile dağıtıcı arasında kurulan ilişkide rekabet yasağının süresi sektörde rekabetin sağlanması açısından büyük önem taşıdığından Tebliğ'in 5. maddesinin (a) bendi ile rekabet yasağı içeren dikey anlaşmaların beş yılı aşması hâlinde bu tür sözleşmelere grup muafiyetinin uygulanmayacağı karara bağlanmıştır. Akaryakıt sektöründeki dikey anlaşmaların rekabet hukuku çerçevesinde sorunlu hâle gelmesindeki en önemli unsur, uzun süreli anlaşmalar ve bu sürelerle ilişkin mülk sahibi bayiden alınan kira/irtifa hakları oluşturduğundan, özellikle rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin tespiti ve bu tespitin sözleşmenin süresine bağlı olması işletme ve intifa sözleşmesi arasındaki bağlantının ortaya konulması gerekmektedir.

Dava dosyasının incelenmesinden; 18.11.2002 tarihli protokol ile Ankara ili Yenimahalle ilçesi, 1. Bölge Macun Mah, 43315 ada, 10 parselde bulunan Faris ve İskender YILMAZ adına kayıtlı taşınmaz üzerinde 22.11.2002 tarihinden geçerli olmak üzere davacı Opet lehine 15 yıl süreli intifa hakkı tesis edildiği, yine aynı protokole dayalı olarak davacı Şirket ile Yayla Petrol Şirketi arasında 02.01.2003 tarihli bayilik sözleşmesi imzalandığı, anılan intifa hakkı devam etmekte iken taşınmazın malikleri ile davacı Opet arasında 27.05.2003 tarihinde 01.06.2003 tarihinden geçerli olmak üzere 15 yıl süreli kira sözleşmesi imzalandığı, bilahare taşınmaz maliklerinin ortak olduğu Yayla Petrol ile imzalanan bayilik sözleşmesi kapsamında adı geçen Şirkete 01.05.2003 ve 02.05.2003 tarihleri olmak üzere iki kez akaryakıt sevkiyatı yapıldığı, bu ürünlerin satışı yapılmadan Yayla Petrol A.Ş. tarafından faturası ile iadesinin yapılarak bayilik ilişkisinin sonlandırıldığı, daha sonra söz konusu akaryakıt istasyonunun işletmeciliğinin 02.06.2003 tarihinde imzalanan sözleşme ile Çektaş A.Ş.'ne devredilerek bayilik ilişkisinin bu şirketle kurulduğu, 17.11.2008 tarihinde ise Mavi Beyaz A.Ş. ile beş yıl süreli bayilik sözleşmesi imzalandığı, 15.09.2010 tarihinde davacı Opet A.Ş. tarafından davalı idareye yapılan başvuru ile taşınmaz malikleri ile Mavi Beyaz A.Ş.'den önceki işletici Çektaş ve gerekse Mavi Beyaz A.Ş. ile herhangi bir bağlantı bulunmadığı belirtilerek Opet ile Mavi Beyaz A.Ş.'nin kurduğu dikey ilişki çerçevesinde işletilen akaryakıt istasyonu için yukarıda anılan 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5/a maddesi kapsamında olduğunun tespiti, bu mümkün olmadığı takdirde; akaryakıt istasyonunun bulunduğu taşınmaz üzerinde Opet'ten önce akaryakıt satışı faaliyetinin gerçekleşmediği, ilk defa Opet tarafından yapılan yatırım ile akaryakıt istasyonu inşa edilerek işletilmeye başlandığı, bu kapsamda Rekabet Kurulu'nun 25.02.2010 tarih ve 10-19/228-86 ve 10-19/219-93 sayılı kararlarına paralel şekilde 10 yıl süreli

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2011/2010
Karar No : 2018/69

bireysel muafiyet verilmesinin talep edildiği, bu başvurunun dava konusu 03.02.2011 tarih ve 11-07/133-42 sayılı Kurul kararı ile reddi üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda anılan mevzuat hükümlerinin ve konuyla ilgili Danıştay'ın yerleşik kararlarının incelenmesinden; davacının istemi doğrultusunda 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5/a maddesinde öngörülen "Rekabet Etmeme Yükümlülüğü" istisnasından faydalanabilmesi için, davacı Şirket ile hâlen taşınmaz üzerinde hâlen alıcı (bayi) olarak faaliyet gösteren şirket ile kurulan dikey anlaşma ilişkisinin en baştan istisna hükmüne uygun olarak kurulması gerekmektedir.

Dava konusu olayda ise; Mavi Beyaz A.Ş. ile kurulan dikey ilişkinin daha önce taşınmaz maliklerinin kurucusu ve ortağı olduğu Yayla Petrol ile kurulan bayilik sözleşmesi imzalanması nedeniyle Tebliğ'in istisna hükmüne uygun kurulmadığı anlaşılmakta olup, bu nedenle 18.09.2005 tarihinden önce yapılan (Yayla Petrol ile) yapılan anlaşmanın başvuru tarihi itibarıyla beş yılı aşan anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğ ile getirilen grup muafiyetinden yararlanma isteminin reddine ilişkin işlemde mevzuat hükümlerine ve hukuka aykırılık görülmemiştir.

Davacı Şirketin, akaryakıt istasyonunun üzerinde bulunduğu taşınmaz üzerinde daha önce akaryakıt satışı faaliyeti gerçekleştirilmediği, akaryakıt istasyonu kurulması ile ilgili yatırımların Şirketleri tarafından yapılması nedeniyle 25.02.2010 tarih ve 10-19/228-86 ve 10-19/219-93 sayılı Rekabet Kurulu kararları çerçevesinde bireysel muafiyetten yararlandırılması isteminin ise; davalı idare tarafından dava konusu kararda; davacının belirttiği, yatırımın kendileri tarafından yapılması hususu dikkate alınarak; "Bayinin, Opet Petrolcülük A.Ş. tarafından üstlenilen ilişkiye özgü yatırımın varsa kalan süreye tekabül eden bedelini ödeyerek anlaşmayı sona erdirebilmesi konusunda tarafların mutabık kalması koşuluyla, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca, ilgili dikey anlaşmaya 18.11.2012 tarihine kadar on yıla kadar bireysel muafiyet tanınmasına" karar verildiği görülmekte olup, kararın bu kısmının da yukarıda anılan mevzuat hükümlerine ve hukuka aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

Dava, Rekabet Kurulu'nun 03.02.2011 tarih ve 11-07/133-42 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 1. maddesinde, bu Kanun'un amacının, mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hâkimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamak olduğu belirtilmiş; "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde, "Teşebbüs", "piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2011/2010

Karar No : 2018/69

verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler" olarak tanımlanmış; 4. maddesinde, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan doğruya veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilerek, bu hâllere örnekler verilmiş; "Muafiyet" başlıklı 5. maddesinde ise, "Kurul, aşağıda belirtilen şartların tamamının varlığı hâlinde, teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4'üncü madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verebilir:

- a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,
- b) Tüketicinin bundan yarar sağlanması,
- c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,
- d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olanlardan fazla sınırlanmaması.

Muafiyet belirli bir süre için verilebileceği gibi, muafiyetin verilmesi belirli şartların ve/veya belirli yükümlülüklerin yerine getirilmesine bağlanabilir. Muafiyet kararları anlaşmanın ya da uyumlu eylemin yapıldığı veya teşebbüs birliği kararının alındığı yahut bir koşula bağlanmışsa koşulun yerine getirildiği tarihten itibaren geçerlidir.

Kurul, birinci fıkrada gösterilen şartların gerçekleşmesi hâlinde, belirli konulardaki anlaşma türlerine bir grup olarak muafiyet tanınmasını sağlayan ve bunların şartlarını gösteren tebliğler çıkarabilir." kuralına yer verilmiş olup, bu madde hükmüne dayanılarak hazırlanan ve 14.07.2002 tarih ve 24815 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, 2003/3 ve 2007/2 sayılı Rekabet Kurulu Tebliği ile değişik, Dikey Anlaşmalara İlişkin 2002/2 sayılı Grup Muafiyeti Tebliği'nin 1. maddesinde, bu Tebliğ'in amacının; dikey anlaşmaların, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulmasının koşullarını belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasında, üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmaların -dikey anlaşmalar- bu Tebliğ'de belirtilen koşulları taşıması kaydıyla, Kanun'un 4. maddesindeki yasaklamadan Kanun'un 5. maddesinin 3. fıkrasına dayanılarak grup olarak muaf tutulduğu; 2. fıkrasında, bu Tebliğ ile sağlanan muafiyetin, sağlayıcının dikey anlaşma konusu mal veya hizmetleri sağladığı ilgili pazardaki pazar payının % 40'ını aşmaması durumunda uygulanacağı kurala bağlanmıştır.

Tebliğ'in 3. maddesinde ise, rekabet etmeme yükümlülüğü, alıcının anlaşma konusu mal veya hizmetlerle rekabet eden mal veya hizmetleri üretmesini, satın almasını, satmasını ya da yeniden satmasını engelleyen doğrudan veya dolaylı her türlü yükümlülük olarak tanımlanmıştır. Yine aynı Tebliğ'in 5/a maddesinde, Tebliğ ile tanınan muafiyetin anlaşmalarda alıcıya getirilen belirsiz süreli veya süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğüne uygulanmayacağı kurala bağlanmıştır.

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2011/2010

Karar No : 2018/69

2002/2 sayılı Tebliğ'in açıklanması amacıyla çıkarılan Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz'un 39. paragrafında, "Alıcıya en fazla beş yıllık süre için rekabet etmeme yükümlülüğü getirilebileceğine ilişkin düzenlemenin bir istisnası bulunmaktadır: Alıcının anlaşmaya dayalı faaliyetlerini sürdürürken kullanacağı tesis tümüyle sağlayıcıya ait ise sağlayıcının kendisine ait olan bir tesiste kendi izni olmadan rakip malların satılmasına izin vermemesinin mantıklı bir sınırlama olduğu görüşünden hareketle, alıcıya getirilecek rekabet etmeme yükümlülüğü herhangi bir şekilde süre sınırlamasına tâbi tutulmamıştır. Buna göre, söz konusu tesisi kullandığı süre boyunca alıcıya rekabet etmeme yükümlülüğü getirilebilmektedir. Ancak, hâlihazırda zaten alıcıya ait olan bir tesisin sağlayıcıya kiralanması veya intifa hakkı tanınması ve sağlayıcının da bu tesisi tekrar asıl sahibi olan alıcıya kullandırması durumunda, bu istisnadan yararlanmak mümkün değildir. Bir başka deyişle, sağlayıcı tesisin mülkiyetini alıcı ile bağlantısı olmayan üçüncü kişilerden sağlanan bir ayni veya şahsi hak (kira, ariyet, üst ve intifa gibi) çerçevesinde elinde bulunduruyor ise ancak o zaman beş yıldan daha uzun bir süre için alıcıya rekabet etmeme yükümlülüğü getirebilir. Bu istisnanın dışında rekabet etmeme yükümlülüğünü Tebliğ'de izin verilen süre sınırını aşacak şekilde genişleten doğrudan ya da dolaylı her türlü sözleşme ve/veya uygulama Tebliğ'e aykırı olacaktır. Tebliğ'in 5. maddesi ile getirilen bu istisna, "öncelikle ve özellikle" ilişkinin başlangıcından itibaren üçüncü şahıslardan ayni ya da şahsi haklar kapsamında taşınmazın kullanma ve/veya yararlanma hakkının alınması ve bunu müteakiben tesisin bizzat sağlayıcı tarafından işletilmesi ya da kullanma/yararlanma hakkı veren ile hiçbir bağlantısı olmayan şahıslarla bayilik ilişkisinin kurulması ile sınırlıdır. Muafiyet kapsamındaki beş yıllık süre dolmadan; faaliyetlerin sona erdirilmesi, devralma vb. yollarla dikey anlaşmanın taraflarında değişiklik ortaya çıkması hâlinde muafiyetten yararlanılabilecek sürenin uzaması söz konusu değildir." şeklinde açıklama yer almaktadır.

Dava dosyasının incelenmesinden, 17.09.2010 tarihinde Rekabet Kurumu kayıtlarına giren Opet Petrolcülük A.Ş.'ye ait başvuruda özetle; "Opet ile Mavi Beyaz Akaryakıt İnş. Petrol Paz. San. ve Tic. A.Ş. (Mavi Beyaz Petrol) arasındaki anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde düzenlenen istisna hükmünden yararlandığına karar verilmesinin, yahut başvuru konusu dikey ilişkinin daha önce üzerinde akaryakıt satış faaliyeti gerçekleştirilmeyen arsa üzerinde maliyeti Opet tarafından karşılanarak kurulan bir istasyonla ilgili olması nedeniyle, dikey ilişkiye 10 yıl süreyle muafiyet verilmesinin" talep edildiği, yapılan incelemeler neticesinde; akaryakıt istasyonunun maliklerinin İskender ve Faris Yılmaz olduğu, maliklerin Yayla Petrol Otomotiv Nakliyat Gıda İnşaat Ticaret Ltd. Şti. (Yayla Petrol)'nin ortakları olduğu, Opet ve maliklerin ortağı bulunduğu Yayla Petrol arasında akdedilen 18.11.2002 tarihli Protokol'e istinaden, İskender ve Faris Yılmaz'ın maliki olduğu taşınmaz üzerinde 22.11.2002 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere Opet lehine 15 yıl süreli intifa hakkı tesis edildiği, yine anılan Protokol'e istinaden Opet ve Yayla Petrol arasında 02.01.2003 tarihli bir bayilik sözleşmesi imzalandığı, anılan intifa hakkı sürerken maliklerle Opet arasında bu kez 27.05.2003 tarihinde 01.06.2003 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 15 yıl süreli bir kira

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2011/2010
Karar No : 2018/69

sözleşmesinin düzenlendiği, Yayla Petrol ile imzalanan bayilik sözleşmesi kapsamında adı geçen şirkete 01.05.2003 ve 02.05.2003 tarihlerinde olmak üzere yalnızca iki kez akaryakıt sevki edildiği, bu ürünlerin ise Yayla Petrol'ün 30.05.2003 tarihli faturalarıyla iade edildiği, daha sonra istasyonun işletmeciliğinin Opet ile imzalanan 02.06.2003 tarihli bayilik sözleşmesi çerçevesinde Çektaş Çekiç Hafriyat Nakliye ve Taahhüt Ticaret A.Ş. (Çektaş) tarafından yürütüldüğü, bu bayilik sözleşmesi de sona erdikten sonra istasyonun 17.11.2008 tarihli ve beş yıl süreli bayilik sözleşmesi çerçevesinde Mavi Beyaz Petrol tarafından işletildiği, dava konusu Kurul kararıyla anılan ilişkiler de göz önüne alınarak başvuruya konu dikey ilişkinin 18.09.2010'a kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlandığına ve 18.11.2002 tarihinden itibaren on yıla kadar bireysel muafiyet tanınmasına karar verildiği, davacı tarafından Kurul kararının dikey ilişkinin istisna kapsamında olduğunun tespiti talebinin reddine yönelik kısmının iptalinin istenildiği anlaşılmaktadır.

Taraflar arasındaki dikey anlaşma ile alıcıya yüklenen rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin tespitinde, dikey ilişkiye başlangıç teşkil eden ilk anlaşmanın yapıldığı tarihin esas alınması, rekabet yasağı içeren bayilik sözleşmesi ile birlikte intifa, tapuya şerh edilmiş kira gibi sözleşmelerin hepsinin aynı anda ortadan kalktığı tarihin ise rekabet yasağının sona erme tarihi olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca Tebliğ ve ilgili Kılavuz birlikte değerlendirildiğinde, bir anlaşmanın istisna kapsamında değerlendirilebilmesi için dağıtım şirketinin (sağlayıcı) ilgili akaryakıt istasyonuna ilişkin üst hakkını doğrudan malikten alması ve daha sonra bu istasyonu başka bir şahsa devretmesi şartı aranmaktadır. Nitekim Kılavuz'un 39. paragrafında, Tebliğ'in 5. maddesinde dikey anlaşmalardaki rekabet etmeme yükümlülüklerine yönelik olarak düzenlenen istisna hükmünün öncelikle ve özellikle ilişkinin başlangıcından itibaren sağlanması gerektiği, muafiyet kapsamındaki beş yıllık süre dolmadan, faaliyetlerin sona erdirilmesi, devralma vb. yollarla dikey anlaşmanın taraflarında değişiklik ortaya çıkması hâlinde muafiyetten yararlanılabilecek sürenin uzamasının söz konusu olmayacağı belirtilmiştir. Bu bakımdan, bayinin sağlayıcıdan önce ilgili istasyon üzerinde aynı veya şahsi bir hakka sahip olması hâlinde, sağlayıcıya aynı veya şahsi hakkı veren üçüncü bir kişi ile (malik) bağlantılı olduğu kabul edilmekte ve bu tür sözleşmeler istisna kapsamında değerlendirilmemektedir.

Opet ile Yayla Petrol arasında imzalanan 18.11.2002 tarihli Protokol incelendiğinde, taşınmaz üzerinde Opet renkleri ve amblemi altında akaryakıt istasyonu işletileceğinin, Opet ile bayi arasında tesis edilecek olan akaryakıt istasyonunun işletmeciliği ve bayiliği ile ilgili olarak ayrıca Opet'in standart "Bayilik Sözleşmesi" ve "Ariyet Sözleşmesi" imzalanacağını, maliklerin söz konusu gayrimenkul üzerinde, Opet lehine 15 yıl süreli intifa hakkı tesis edeceğinin kurala bağlandığı, nitekim anılan Protokolün imza tarihinden dört gün sonra (22.11.2002 tarihinde), ilgili taşınmaz üzerinde Opet lehine 15 yıl süreli olarak intifa hakkının tesis edildiği, 02.01.2003 tarihinde ise Opet ile maliklerin ortağı bulunduğu Yayla Petrol arasında bayilik sözleşmesinin akdedildiği, söz konusu protokol, intifa hakkı ve bayilik sözleşmesinin bir bütün hâlinde Opet lehine rekabet etmeme yükümlülüğüne dayanan dikey bir ilişki meydana getirdiği

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2011/2010
Karar No : 2018/69

anlaşılmaktadır. Bu durumda; her ne kadar taşınmaz üzerinde kurulan akaryakıt bayiliğinin işleticiliği taşınmaz malikleriyle ilgisi olmayan teşebbüslerce yürütülecekse de, anılan dikey ilişkinin (öncelikle ve özellikle) başlangıcından itibaren Tebliğ'de istisna için aranan şartları taşımadığı anlaşıldığından, dava konusu Kurul kararında bu yönüyle hukuka aykırılık bulunmamıştır.

Bununla birlikte, davacı vekili tarafından Yayla şirketi ile imzalanan anlaşmanın uygulanmadığı, verilen akaryakıtların otomasyon sisteminin denenmesi için kullanılarak iade edildiği, bu nedenle uygulanmamış anlaşmaya dayanılarak karar verilemeyeceği ileri sürülmekteyse de, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin gerekçesinde maddenin amacı bakımından anlaşmanın, Medeni Hukuk'un geçerlilik koşullarına uymasa bile tarafların kendilerini bağlı hissettikleri her türlü uzlaşma ya da uyuşma anlamında kullanıldığı, anlaşmanın yazılı veya sözlü olmasının bir öneminin olmadığı belirtilmiştir, dikey ilişkinin de 4. madde kapsamında bir anlaşma olarak ele alınması gerektiği anlaşıldığından, söz konusu iddialar geçerli görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, davanın **REDDİNE**, ayrıntısı aşağıda gösterilen toplam 170,60-TL yargılama giderinin davacı üzerinde bırakılmasına, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 1.980-TL vekâlet ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine, posta gideri avansından artan tutarın kararın kesinleşmesinden sonra davacıya iadesine, kararın tebliğ tarihini izleyen 30 (otuz) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na temyiz yolu açık olmak üzere, 08.01.2018 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Nevzat	Zümrüt	Dr. Hasan	Mürteza	İlker
ÖZGÜR	ÖDEN	GÜL	GÜLER	SERT

Yargılama Giderleri :

Toplam Harç	: 99,60-TL
Posta Gideri	: 71,00-TL
Toplam	: 170,60-TL

